

S t a n o v i s k o
Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí
k návrhu věcného záměru zákona o řízení a kontrole veřejných financí

I.
K celkovému zaměření návrhu

Cílem předkládaného návrhu věcného záměru zákona o řízení a kontrole veřejných financí (dále jen „návrh věcného záměru“) je zajištění větší míry ochrany veřejných prostředků České republiky posílením, modernizací, zjednodušením a zefektivněním jejich systému řízení a kontroly. Tento cíl odpovídá specifickému cíli Koncepce rozvoje veřejné správy na období let 2021-2030 „2.2 Zefektivnit kontrolní mechanismy v oblasti nakládání s veřejnými prostředky v rámci strategického cíle 2. Efektivně fungující systém veřejné správy“. Zmíněný cíl rovněž patří mezi klíčové priority podporované EU prostřednictvím aktivit DG Reform v oblasti zvyšování odolnosti členských států v reakci na rostoucí tlak na udržitelnost veřejných financí a rozpočtů členských států.

Sledovaného cíle má být dosaženo zejména prostřednictvím vytvoření jednoznačného a srozumitelného právního rámce, který by měl upravovat alespoň následující oblasti:

- základní zásady pro nakládání s veřejnými prostředky pro všechny osoby, které se na nakládání s nimi podílí,
- jednoznačnou odpovědnost a konkrétní povinnosti při nakládání s veřejnými prostředky,
- základní procesní postupy pro řídicí kontrolu, interní audit a veřejnosprávní kontrolu,
- předpoklady pro koordinaci postupů kontrolních orgánů,
- pravidla pro vyhodnocování nově navrhovaného systému.

Nově vytvořený jednoznačný a srozumitelný právní rámec návazně bude možné rozpracovat do specifických doporučení pro jednotlivé typy organizací, konkrétní druhy operací či řídicí a kontrolní mechanismy v podobě praktických metodických pokynů. Ty pak subjektům regulace pomohou lépe pochopit smysl zákonných ustanovení a konkrétní formy jejich aplikace do praxe bez nadbytečné administrativní zátěže. Metodické pokyny budou vydány jak společně s platností zákona o řízení a kontrole veřejných financí, tak i následně dle požadavků vyplývajících ze zkušeností s aplikační praxí tak, aby je následně mohly využívat auditní útvary jako podpůrný nástroj pro svou činnost na základě principu „dodržuj nebo vysvětli“. Návrhem věcného záměru zakotvená pravidla oproti stávající podobě regulace dle mínění předkladatele lépe odpovídají tomu, jak vztahy jednotlivých aktérů v oblasti řízení vnitřního chodu organizací

skutečně vypadají, a jsou v souladu s mezinárodně uznávaným pojetím interního auditu¹, jehož hlavním cílem nemá být pouze ověřování zákonnosti, ale zejména posuzování funkčnosti procesů řízení a správy organizací.

II.

Vztah k vládní protikorupční politice

Předložením návrhu věcného záměru Ministerstvo financí naplňuje úkol stanovený Akčním plánem boje proti korupci na roky 2023 a 2024 zaměřený na provedení komplexní revize systému kontrol veřejných prostředků s důrazem na posílení prvků hospodárnosti, efektivity a účelnosti a na snižování administrativní zátěže na straně kontrolovaných osob. Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2023 byl návrh věcného záměru přikázán k projednání Radou vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada“).

III.

Způsob projednání návrhu

Předkládaný návrh věcného záměru byl rozeslán do meziresortního připomínkového řízení dne 29. srpna 2023 s termínem pro zaslání stanovisek do 26. září 2023. Připomínky uplatnilo 46 připomínkových míst, z toho 33 míst uplatnilo zásadní a 13 míst doporučující připomínky. Návrh věcného záměru se předkládá vládě bez rozporu. Návrh věcného záměru byl dne 1. února 2024 projednán pracovní komisí předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k hospodárnému nakládání s majetkem státu a přijatá usnesení byla využita při textaci tohoto stanoviska Rady.

IV.

Návrh změn

Rada:

1. Vítá záměr ukotvit v zákoně princip jednotného auditu a rozšířit povinnost koordinovat skrze informační systém Ministerstva financí plány kontrol veřejné finanční podpory na všechny kontrolní orgány provádějící kontrolu veřejné finanční podpory bez ohledu na označení kontrolní, respektive auditní činnosti.
2. Doporučuje, aby vláda uložila Ministerstvu financí, aby zároveň s přijetím věcného záměru zahájilo práce na nové struktuře roční zprávy o výsledcích finančních kontrol.
3. Doporučuje, aby vláda uložila Ministerstvu financí, aby zároveň s přijetím věcného záměru již zahájilo práci na metodických materiálech a na přípravě další metodické činnosti vzhledem k návaznému zákonu o řízení a kontrole veřejných financí.

¹ Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu vydaný Mezinárodním institutem interních auditorů: <https://www.theiia.org/en/standards/international-professional-practices-framework/>

V.
Závěr

Rada doporučuje vládě v souladu s článkem 4 odst. 2 písm. a) jednacího řádu Rady schválit materiál „návrh věcného záměru zákona o řízení a kontrole veřejných financí“.

JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D.
předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí